

Upphovsrättslig praxis från det gångna året – EU-domstolen och nationellt

Svenska Föreningen för Immaterialrätt
14 januari 2016

Johan Axhamn
Karin Cederlund
Daniel Westman

Upplägg

- Ensamrätten
- Skydds- och intrångsbedömningar
- Inskränkningar, förhållande till yttrandefriheten m.m.
- Avtalsfrågor
- Sanktioner, processuella frågor m.m.
- Skyddet för databaser
- Framtiden
- (Rättsfall som inte behandlas)

Ensamrätten

C-419/13, Art & Allposters International

- Tolkningen av bestämmelser om ”spridning” i artikel 4 i direktiv 2001/29/EG
- Begäran om förhandsavgörande från Hoge Raad der Nederlanden i ett nationellt mål mellan Art & Allposters International BV och Stichting Pictoright
- Om Allposters gjorde intrång i upphovsrättigheter som innehades Pictoright, i form av ”kanvastryck” av bilder från papperspostrar till målardukar och **försäljning av dessa nya bilder.**

C-419/13, Art & Allposters International

- Konsumeras spridningsrätten enligt artikel 4.2 i direktiv 2001/29 när en reproduktion av ett skyddat verk efter att ha sålts inom unionen med upphovsrättsinnehavarens samtycke har genomgått en förändring vad gäller mediet, såsom att reproduktionen har överförts från en pappersposter till en duk, och på nytt förs ut på marknaden i sin nya form?

C-419/13, Art & Allposters International

- Artikel 4.2 i direktiv 2001/29/EG ska tolkas så, att spridningsrätten inte konsumeras när en reproduktion av ett skyddat verk efter att ha sålts inom unionen med upphovsrättsinnehavarens samtycke har överförts till ett annat medium, såsom från en pappersposter till en duk (kanvastryck), och på nytt förs ut på marknaden i sin nya form.

C-516/13, Dimensione Direct Sales och Labianca

- Tolkning av artikel 4.1 i direktiv 2001/29/EG
- Begäran om förhandsavgörande i ett nationellt mål mellan Dimensione Direct Sales Srl och Michele Labianca och Knoll International SpA
- Om Dimensione genom utbudande av möbler till försäljning gjorde intrång i Knolls ensamrätt till spridning. Möblerna skyddades av upphovsrätten i Tyskland och de utbjöds till försäljning genom reklamkampanj direkt riktad till Tyskland.

- Artikel 4 i direktiv 2001/29

1. Medlemsstaterna skall ge upphovsmän en ensamrätt att tillåta eller förbjuda all slags spridning till allmänheten, genom försäljning eller på annat sätt, av originalet av deras verk eller av kopior av detta.
2. Spridningsrätten för originalet eller kopior av verket skall inte konsumeras inom gemenskapen förutom i de fall då den första försäljningen av exemplaret i fråga, eller då [för] första gången någon annan form av överföring av äganderätten till detta, görs inom gemenskapen av rättsinnehavaren eller med dennes samtycke.

C-516/13, Dimensione Direct Sales och Labianca

- **Begreppet spridning ska ges en självständig tolkning inom unionsrätten som är oberoende av vilken lag som är tillämplig på de transaktioner genom vilka spridningen sker.**
- **Spridningen till allmänheten** kännetecknas av en rad händelser som åtminstone börjar med att ett köpeavtal sluts och utmynnar i fullgörelse av detta avtal genom leverans till en person ur allmänheten. En näringsidkare är således ansvarig för alla transaktioner som näringsidkaren själv genomför eller som genomförs för hans eller hennes räkning och som leder till en "spridning till allmänheten" i en medlemsstat där de spridda varorna är upphovsrättsligt skyddade.
- Det är inte uteslutet att åtgärder eller handlingar som **föregår** slutandet av köpeavtalet även kan omfattas av begreppet spridning och omfattas av upphovsrättsinnehavarnas ensamrätt.

C-516/13, Dimensione Direct Sales och Labianca

- Artikel 4.1 i direktiv 2001/29/EG ska tolkas så, att en person som har ensamrätt till spridningen av ett skyddat verk kan invända mot utbudande till försäljning eller reklam som avser originalet eller en kopia av detta verk **även när det inte har visats att reklamen har lett till att en köpare i unionen har förvärvat det skyddade föremålet, i den mån som nämnda reklam lockar konsumenter i den medlemsstat i vilken verket är upphovsrättsligt skyddat att förvärva detsamma.**

”Direct injection” = överföring till allmänheten? (C-325/14, SBS Belgium)

- Artikel 3.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG av den 22 maj 2001 om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället ska tolkas så att ett tv-företag inte genomför en överföring i den mening som avses i denna bestämmelse, när det enbart sänder sina programbärande signaler till distributörer av signalerna, utan att dessa signaler under och på grund av denna sändning är tillgängliga för allmänheten och distributörerna därefter sänder signalerna vidare till sina respektive abonnenter så att dessa kan titta på programmen, såvida inte distributörernas medverkan enbart utgör ett rent tekniskt medel, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva.

Länkning till TV-företags direktsändningar – närstående rättigheter (C-279/13, C More)

- Direktsändningar
- Länkar på websida, kringgående av betalvägg
- 5 frågor, 4 drogs tillbaka pga Svensson
- Femte frågan avsåg 46 § upphovsrättslagen, vilken ger ett bredare skydd för TV-företag än Art 3.2

46 § 1 st URL

En framställare av upptagningar av ljud eller rörliga bilder har, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, en uteslutande rätt att förfoga över sin upptagning genom att

1. framställa exemplar av upptagningen, och
2. göra upptagningen **tillgänglig för allmänheten.**

Art 3.2 d) Infosoc

Medlemsstaterna skall ge ensamrätt att tillåta eller förbjuda tillgängliggörandet för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt **att enskilda kan få tillgång till dem från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer,**

[]

d) för radio- och televisionsföretag: av upptagningar av deras sändningar, trådöverförda såväl som luftburna, inklusive kabel- och satellitsändningar.

Frågan

”Får medlemsstaterna föreskriva en **mer omfattande ensamrätt** för rättighetshavaren genom att låta överföring till allmänheten omfatta fler förfoganden än de som anges i artikel 3.2 i [Infosoc]?”

Infosocs preambel samt Uthyrnings- och utlåningsdirektivet

- Preambel 7 Infosoc - Endast delvis harmonisering – välfungerande inre marknad
- Preambel 23 – Harmonisering upphovsmannens rätt till överföring till allmänheten
- Preambel 25 Infosoc – Harmonisering tillgängliggörande på begäran både avseende upphovsrätt och närstående rättigheter
- Preambel 20 Infosoc – Det tidigare uthyrnings- och utlåningsdirektivet gäller
- Artikel 8.3 Uthyrnings- och Utlåningsdirektivet anger att MS måste införa ett visst skydd för TV-företag
- Preambel 16 Uthyrnings- och utlåningsdirektivet - Mer långtgående skydd tillåts för närstående rättigheter

Svaret

Artikel 3.2 [Infosoc] ska tolkas på så sätt att den **inte utgör hinder för en nationell lagstiftning** som innebär att ensamrätten för de radio- och televisionsföretag som avses i artikel 3.2 d i direktivet **utvidgas till sådana överföringar till allmänheten som direktsändningar av idrottsevenemang på internet** – såsom dem i det nationella målet – skulle kunna utgöra. Detta gäller dock under förutsättning att en sådan utvidgning inte påverkar skyddet för upphovsrätten.

Slutsatser

- TV-företags skydd för direktsändningar beror på nationell lagstiftning i medlemsstaten
- Överföring till allmänheten avseende upphovsmän och verk enl Art 3.1 i Infosoc är harmoniserad enligt Svensson
- Överföring till allmänheten avseende närstående rättigheter enligt Art 3.2 Infosoc är INTE harmoniserad förutom tillgängliggörande på begäran (“making available on demand”) enligt C More.

Skydds- och intrångsbedömningar

Upphovsrättsligt skydd för sändningar av ishockeymatcher?

(Högsta domstolens dom den 29 december 2015 i mål B 3510-11 – "C More")

- TR: Intrång direktsändningar och repriseringar
- HovR: Intrång repriseringar
- HD: Intrång repriseringar; dock oenighet i frågan om upphovsrättsligt skydd

Överföring till allmänheten?

”Det framgår av utredningen i målet att C More på sin webbplats hade begränsat tillgängligheten till utsändningen genom en s.k. betalvägg. Endast den som registrerade sig och betalade en avgift fick tillgång till utsändningarna. Genom EU-domstolens dom [C-466/12 Svensson, min anm.] har klarlagts att **förfarandet att lägga ut en länk som gör det möjligt att kringgå en sådan begränsning utgör överföring till allmänheten. Detta gäller även om begränsningen inte utgörs av ett tekniskt hinder.**

LSs förfarande har således utgjort överföring till allmänheten.”

Har sändningarna haft upphovsrättsligt skydd?

- Mål C-5/08, *Infopaq* - originellt på så sätt att det är upphovsmannens egen intellektuella skapelse
- Verkshöjd – inte ”något annat än det ganska måttliga krav på originalitet som EU-rätten ger uttryck för.”
- Krav på viss individuell särprägel. Verkets litterära eller konstnärliga kvalitet saknar betydelse
- Dubbelskapandekriteriet – hjälpregel men ger ej i sig svar på om kravet på verkshöjd är uppfyllt (NJA 2004 s 149 Golvskiva)

Majoriteten:

”Det centrala i en utsändning av ett idrottsevenemang är själva matchen eller tävlingen. Denna är som regel inte upphovsrättsligt skyddad. Intervjuer och reportage i samband med en match kan emellertid utgöra litterära verk. Och även resultatet av bildproducentens och kameramännens arbete kan vara skyddat som verk. För att en sportsändning, eller delar av den, ska anses ha verkshöjd får emellertid krävas att innehållet i sådan mån går utöver vad som är givet utifrån de förutsättningar som följer av själva matchen eller tävlingen att det kan betecknas som resultatet av ett eget intellektuellt skapande.”

”Högsta domstolen har tagit del av de aktuella tv-sändningarna, som alltså ägde rum för åtta år sedan. Vid varje match användes fyra kameror och det fanns – utöver teknisk personal – en kommentator, en bildproducent och tre kameramän på plats. Några **studioinslag** förekom inte. Sändningarna inleddes med presentation av **sponsorerna**, **vinjett** och en **skylt** med texten Elitserien. Dessa inslag återkom efter pauserna. Under några inledande minuter **presenterade kommentatorn matchen, spelarna och viss statistik**. Före matchstart och i samband med pauserna förekom kortare **intervjuer** med spelare och tränare. I övrigt visades under större delen av matchpauserna en **bild på en klocka**. Under matchen växlade utsändningen mellan att visa spelet och arenan **på håll**, och att i **närbild** visa speciella händelser, spelare och publik. **Kommentatorns tal** följde matchen och innehöll i anslutning därtill vissa statistiska uppgifter och personliga reflektioner.”

”Kommentatorernas, bildproducenternas och kameramännens arbete har **i huvudsak styrts av händelserna i matchen**. Även med beaktande av att det har funnits vissa valmöjligheter vid det närmare utförandet, och att utsändningarna innehållit enstaka s.k. grafiska inslag, kan det **inte anses att resultatet framstår som en egen intellektuell skapelse**. Utsändningarna har varken till någon del eller som helhet uppfyllt kravet på verkshöjd.”

Minoriteten (2):

”De aktuella sportsändningarna rymde en rad olika komponenter med flera personer inblandade i produktionen. Matcherna filmades med fyra kameror varav tre manövrerades av fotografer. Bland de bilder som skapades med kamerorna valde en bildproducent kontinuerligt ut en för visning, normalt den som enligt producenten skulle ge tv-publiken störst utbyte. Närbilder av spelet varierades med matchbilder från längre håll och publikbilder. En reporter kommenterade matchen i dess olika skeden och intervjuade dessutom spelare och andra personer i pauserna. Direktsändningen avbröts då och då av repriseringar av intressanta matchavsnitt, som ofta visades flera gånger ur olika vinklar, ibland i slow motion. Under en stor del av periodpauserna visades bara arenan och en klocka. Sändningarna inleddes med en tecknad filmad vinjett. Efter vinjetten berättade reportern om vilken match som skulle visas och en del om förutsättningarna för matchen. Ibland under sändningen visades grafik med bl.a. ordet Elitserien eller avverkad speltid och aktuellt resultat. Innan sändningarna avslutades sammanfattade reportern matchen, och sist sändes den korta vinjettfilmen på nytt. Avsikten var enligt C More att ge publiken en upplevelse som var så intressant, spännande och fartfylld som möjligt.

De båda aktuella sportsändningarna har mot bakgrund av det anförda varit individualiserade och komponerade på ett sådant sätt att de uppfyller kraven på eget intellektuellt skapande. Sändningarna har således verkshöjd och åtnjuter upphovsrättsligt skydd enligt 1 § upphovsrättslagen.”

Påföljden

- Majoriteten: 30 dagsböter
- Minoriteten: 50 dagsböter

Skydd för fotografier – 4 § URL (Svea hovrätts dom 17 mars 2015 i FT 6377/14 – ”Svenska Syndaböcker”)

Bilaga 1

Fotografi av Jonas Lemberg, avbildningen är något beskuren

Markus Anderssons ”Svenska syndaböcker”, avbildningen är något beskuren

Skydd för fotografier

(Svea hovrätts dom 17 mars 2015 i FT 6377/14 – ”Svenska Syndabocker”)

Tingsrätten

- Fotografiet = fotografisk bild/verk – samma skyddsomfång
- Avbildningen av CP - direkt framställning av fotografiet med användande av annan teknik
- Vid bedömningen om intrång ska dock jämförelse göras med målningen som helhet
- Målningen inget nytt och självständigt verk. CP är det centrala i målningen och de tillkommande elementen inte tillräckligt omfattande.
- Exemplarframställning av fotografiet - Intrång

Hovrätten

- Fotografiet = verk
- Snävt skyddsomfång – relativt precist återgivande, jfr Infopaq
- Den del av målningen som föreställer CP ska jämföras med fotot
- Olikheterna en del av konstnärens skapande insats
- Avbildningen av CP ej exemplar av fotot
- Målningen ej bearbetning av fotografiet; målningen som helhet ska vägas in i bedömningen
- Symbolik har kommit till uttryck i målningen
- Målningen ett nytt och självständigt verk i fri anslutning – Ej intrång

Båda instanserna hänvisar till NJA 1989 s 316 Evert Taube
Fotografilagen, inget skydd mot bearbetning

Hovrätten hänvisar till Infopaq C-5/08 och uttalar:

”skyddsomfånget för fotografiet begränsat till sådant som gör fotografiet särpräglad, dvs sådana moment som ger uttryck för upphovsmannens egen intellektuella skapelse”

Jfr Painer II C-145/10

Artikel 6 i rådets direktiv 93/98/EEG av den 29 oktober 1993 om harmonisering av skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter ska tolkas så, att ett porträttfotografi, i enlighet med denna bestämmelse, kan vara upphovsrättsligt skyddat under förutsättning, vilket det ankommer på den nationella domstolen att avgöra i varje enskilt fall, **att fotografiet är upphovsmannens intellektuella skapelse som avspeglar hans eller hennes personlighet och som kommer till uttryck genom att upphovsmannen gjort fria och kreativa val i samband med skapandet av fotografiet. När det har konstaterats att det aktuella porträttfotografiet utgör ett verk, ska dess skydd inte vara svagare än det skydd som ges alla andra verk, däribland fotografiska.**

Stockholms TR 3244/14
Dr. Denim v. Fashion Trade
(dom 2015-03-18)

- Brukskonst; jeans
- Bevisfrågor

Dr. Denim v. Fashion Trade

Dr. Denim v. Fashion Trade

- ”Högsta domstolen har i NJA 1995 s. 164 (Stickad tunika) funnit att modeprodukter kan åtnjuta upphovsrättsligt skydd på samma sätt som annan brukskonst. Av Högsta domstolens dom framgår att originellt och självständigt skapade plagg som fått en individuell och konstnärlig formgivning ska kunna komma i åtnjutande av upphovsrättsligt skydd. Däremot bör inte sådana alster som enbart bygger på fackkunskap, god smak och enkla variationer av välkända modeidéer av mer rutinartad karaktär komma ifråga för upphovsrättsligt skydd.”
- Maglite
- EU-domstolens domar i Infopaq och Painer-avgörandena

Dr. Denim v. Fashion Trade

- ”En grundläggande förutsättning för att ett verk ska åtnjuta upphovsrättsligt skydd är alltså att verket är originellt. Med originalitet avses krav på verkets ursprunglighet och individualitet. Verket ska härröra från upphovsmannen som ett resultat av en personlig och skapande insats. **I detta måste även efter nämnda avgöranden [från EU-domstolen] anses ligga bl.a. att det aktuella alstret vid en helhetsbedömning ska framstå som en egen intellektuell skapelse, dvs. inte enbart bygga på fackkunskap, god smak och enkla variationer av välkända modeidéer av mer rutinartad karaktär.**”

Dr. Denim v. Fashion Trade

- Bedömningen ska ta sin utgångspunkt i själva verket, dvs. DD-byxan.
  - DD-byxan är ett resultat av AGs formgivarinsats.
  - DD-byxan består av de formgivningselement som Dr Denim har gjort gällande i målet, dvs. i) linningsband (med insytt resår) och gyldöppning med knapp och dragkedja, ii) stängda framfickor, iii) form och placering av bakfickor (rak), iv) placering och formgivning av bälteshällor (omväxlande korta och långa), v) mått som ger en smal siluett, och vi) knappar och nitar i en antik silvernyans.
  - ”Utifrån vad som har kunnat iakttas av FT-byxan står det klart att den vad gäller dessa formgivningselement är närmast identisk med DD-byxan.”

Dr. Denim v. Fashion Trade

- DD-byxans olika formelement alltså inte tagna vart för sig anses originella till sitt utförande i förhållande till de byxor som ingick i det allmänna formförrådet vid DD-byxans tillkomst.
- Även DD-byxans kombination av flertalet detaljer var allmänt vedertagen vid dess tillkomst.

Dr. Denim v. Fashion Trade

- Även om kombinationen av linningsbandet i föreningen med DD-byxans övriga formelement i någon mån får anses ha varit nyskapande vid lanseringen av DD-byxan, kan helhetsintrycket av DD-byxan inte anses originellt med hänsyn till hur allmänt vedertagna de enskilda formelementen var redan vid den tiden. Enligt tingsrätten uppvisar DD-byxan snarare exempel på enkla variationer av kända modeidéer än sådan särprägel och originalitet som krävs för upphovsrättsligt skydd.
Tingsrätten finner alltså att DD-byxan inte kan anses utgöra ett verk i upphovsrättslagens mening.

Inskränkningar, förhållande till
yttrandefriheten m.m.

Publicering av "järnrörsbild" (Göteborgs TR:s dom 2015-03-19 , FT 2591-14)

- Ett antal bilder publicerade i GP dagen efter Expressen publicerat järnrörsvideo (två av bilderna ingick även i film på YouTube som käranden godkänt)
- Dagshändelseundantaget (23 § p 3 URL) tillämpligt på bilder som ingick i YouTube-filmen (jfr "offentliggjort")
- Publiceringen av övriga bilder utgjorde intrång ("Det finns [...] inget stöd i lag eller praxis för att yttrandefriheten ska ha företräde framför upphovsrätten på ett sådant sätt, när prövningen avser frågan om huruvida ett intrång ska anses ha skett.")

Privatkopieringsersättning m.m.

- C-463/12, *Copydan Båndkopi*
- C-572/13, *Hewlett-Packard Belgium*
- Svea hovrätts dom 2015-04-30, T 6515-14 (iPhones "särskilt ägnade" för privatkopiering).
Prövningstillstånd beviljat i HD.
- Solna tingsrätts dom 2015-10-20 , T 5537-14 (Datorer och surfplattor "särskilt ägnade" för privatkopiering)

Avtalsfrågor

Solna tingsrätt, T 6667-14

Johan Johansson v. MNW Music

(dom 21 september)

- 1 § MNW förbinder sig att göra en ljudinspelning, nedan kallad produktion, med artisten och utge den på fonogram senast den 1/10 1981 (utgivningsdatum), eller snarast därefter, om sådana förseningar skulle uppstå, som MNW ej kunnat förutse.*
- 2 § **Artisten överlåter äganderätten till produktionen till MNW.** Dock får MNW i sin tur ej överlåta äganderätten till tredje person utan artistens medgivande.*
- 3 § MNW betalar artisten en royalty uppgående till 3 kr per försålt fonogram.*

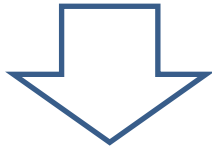
Johan Johansson v. MNW Music

- **”Artisten överlåter äganderätten till produktionen till MNW”**
- Specialitetsgrundsatsen och specifikationsprincipen.
- Äganderätt till ”inspelningen” respektive äganderätt till förfoganderätten över det inspelade framförandet.
- Ändring av avtalsinnehållet pga passivitet?
  - Påtalanden av JJ 2004
  - Ingen skyldighet att komma med upprepande påtalanden
  - Mottagande av utbetalningar utan ytterligare påtalanden ansågs inte utgöra tillräcklig passivitet för att ändra avtalsinnehållet

Sanktioner, processuella frågor m.m.

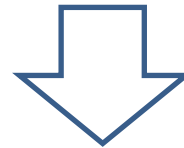
Vitesadressats ansvar för tredje mans handlande
(Högsta domstolens dom
18 juni 2015 B 6341/13 – Swedese)

DB

DB Möbler AB

DBs far FB

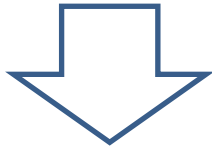

B Meble Polen

Förbud vid vite av 500 000 kr ”att tillverka, låta tillverka, marknadsföra, utbjuda till försäljning, eller på annat sätt sprida exemplar av stolar av utseende som framgår av bilaga” (Stilofåtöljen).

Vitesadressats ansvar för tredje mans handlande
(Högsta domstolens dom
18 juni 2015 B 6341/13 – Swedese)

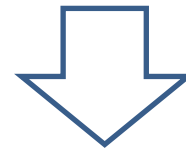
DB

DB Möbler AB

Vitesförbud, 53 b§ URL, 11/2
Swedese provköp 16/2
Meddelande t B Meble 22/2

DBs far FB

B Meble Polen

Leverans t Swedese 18/3

Ansvar pga identifikation

Samma ekonomiska sfär, tex koncerngemenskap
el samma ägare

Praktiskt och rättsligt kontrollerar TMs
verksamhet i det hänseende som vitesförbudet
avser

Samordning saknar betydelse - Identifikation

Ansvar pga kvalificerat otillbörlig samordning

I kringgåendesyfte handlar samordnat , tex TM har agerat på vitesadressatens uppdrag eller på annat sätt genom avtal samordnat i syfte att gå runt förbudet

Presumtion

Trots att vitesadressaten inte har kontroll över den tredje mannen och de inte heller står under gemensam kontroll kan kvalificerat otillbörlig samordning presumeras.

De yttre förhållandena mellan vitesadressaten och den tredje mannen talar starkt för att de har samordnat sig i de hänseenden som vitesförbudet avser.

Sökanden behöver bara visa de omständigheter som kan läggas till grund för presumtionen. Dock inget ansvar om vitesadressaten kan visa att det trots det yttre skenet inte har förekommit någon relevant samordning.

För ansvar måste vitesadressaten ha underlåtit att vidta närliggande och rimliga åtgärder för att hindra den tredje mannen. Har en sådan åtgärd vidtagits ej ansvar.

Ska B Mebles leverans tillräknas DB Möbler?

- Gemensam bakgrund, släktskap, samordnade i produktionsled och säljled - Presumption om kvalificerat otillbörlig samordning.
- Presumptionen ej motbevisad.
- B Möbler har underlåtit att vidta närliggande och rimliga åtgärder. Beskedet till B Meble – i regel tillräckligt men kan inte anses ha lämnats med den skyndsamhet som kan krävas.
- B Mebles åtgärd att tillverka och leverera är att tillräkna B Möbler och därmed ett brott mot vitesförbudet. Jämkat vite.

Upphovsrättslig jurisdiktion (C-441/13, Pez Hejduk)

Artikel 5.3 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att vid ett påstått intrång i upphovsrätten och i till upphovsrätten närstående rättigheter som är skyddade i den medlemsstat där talan väckts vid domstol, så är den domstolen behörig – på grund av orten för skadans uppkomst – att pröva en skadeståndstalan som grundar sig på intrång i dessa rättigheter genom publicering av skyddade fotografier på en webbplats som är åtkomlig från domstolens domkrets. Den domstolen är endast behörig att pröva den skada som vållats inom den medlemsstat som den tillhör.

Förverkande av domännamn (Stockholms tingsrätts deldom 2015-05-19, mål nr B 6463-13)

- Domännamnen thepiratebay.se och piratebay.se har förverkats hos innehavaren enligt 53 a § upphovsrättslagen (egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt upphovsrättslagen får förklaras förverkad, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl).
- Stiftelsen för Internetinfrastruktur ansågs inte ha medverkat till brott på ett sådant sätt att förverkande kunde ske hos denna (jfr 36 kap. 5 § brottsbalken).

Blockering av webbplatser (Stockholm tingsrätts dom 2015-11-27, mål nr 15142-14)

- Föreläggande mot B2 Bredband att blockera Swefilmer och Pirate Bay (domännamn och ip-adresser).
- ”**53 b §** På yrkande av upphovsmannen eller hans eller hennes rättsinnehavare eller av den som på grund av upplåtelse har rätt att utnyttja verket får domstolen vid vite förbjuda den som vidtar eller medverkar till en åtgärd som innebär intrång eller överträdelse som avses i 53 § att fortsätta med åtgärden.”
- Endast ”medverkan i objektiv mening krävs”

Blockering av webbplatser (Stockholm tingsrätts dom 2015-11-27, mål nr 15142-14)

- Artikel 8.3 infoc-direktivet: ”Medlemsstaterna skall se till att rättsinnehavare har möjlighet att begära ett föreläggande gentemot mellanhänder vars tjänster utnyttjas av en tredje part för att begå intrång i en upphovsrätt eller närstående rättighet.”
- Ingresspunkt 59: ”I synnerhet i den digitala miljön kan de tjänster som mellanhänder erbjuder i ökande grad utnyttjas av en tredje part för att göra intrång. I många fall är det dessa mellanhänder som har de största möjligheterna att sätta stopp för sådant intrång. Utan att andra tillgängliga sanktioner och möjligheter att vidta rättsliga åtgärder påverkas bör rättsinnehavare därför ha möjlighet att begära ett föreläggande mot en mellanhand som i ett nät förmedlar en tredje mans intrång i ett skyddat verk eller annat alster i ett nät. Denna möjlighet bör finnas tillgänglig även i sådana fall då de åtgärder som mellanhanden vidtar är undantagna enligt artikel 5. Villkoren och bestämmelserna för förelägganden av detta slag bör medlemsstaterna själva bestämma om i sin nationella lagstiftning.”

Blockering av webbplatser (Stockholm tingsrätts dom 2015-11-27, mål nr 15142-14)

- B2 Bredbands kännedom om intrånget
- TR hänvisar till förarbetsuttalanden rörande 53 b §
- TR finner att Sverige genomfört artikel 8.3 på ett korrekt sätt
- Ingen medverkan i objektiv mening (vid tolkning men social adekvans, förarbetsuttalanden, ingen avtalsrelation, begränsad användning av egna kunder)

Skyddet för databaser

C-490/14, Verlag Esterbauer

- Begäran om förhandsavgörande om tolkningen av artikel 1.2 i direktiv 96/9/EG.
- Begäran framställd i ett mål mellan Freistaat Bayern och Verlag Esterbauer GmbH.
- Artikel 1
  1. Detta direktiv gäller rättsligt skydd för alla slags databaser.
  2. I detta direktiv avses med databas: en samling av verk, data eller andra självständiga element som sammanställts på ett systematiskt och metodiskt sätt och som var för sig är tillgänglig[a] genom elektroniska medier eller på något annat sätt.

C-490/14, Verlag Esterbauer

- ”Ska vid bedömningen huruvida det föreligger en samling självständiga element i den mening som avses i artikel 1.2 i direktiv 96/9, **eftersom elementen kan särskiljas från varandra utan att deras informativa innehållsvärde påverkas**, varje tänkbart informationsvärde vara avgörande, **eller endast det värde som ska fastställas mot bakgrund av ändamålet med den aktuella samlingen** och med beaktande av den därav följande typiska efterfrågan från användarna?”

C-490/14, Verlag Esterbauer

- Artikel 1.2 i [databasdirektivet] ska tolkas så, att rumsliga data som har blivit föremål för utdrag ur en topografisk karta av en utomstående för att framställa och saluföra en annan karta bibehåller – efter det att de blivit föremål för utdrag – ett informationsvärde som är tillräckligt för att de ska kunna utgöra ”självständiga element” i en ”databas” i den mening som avses i den bestämmelsen.

AD 39/15

Evry Business Applications v. MK & Xperitus (dom den 17 juni 2015)

- En arbetstagare har sagt upp sig och tagit anställning hos en konkurrent. Innan arbetstagaren slutade sin anställning överförde han väsentliga delar av arbetsgivarens kunddatabas till filer som sparades bl.a. på arbetstagarens personliga dator.
- Fråga bl.a. om kunddatabasen utgjort ett upphovsrättsligt skyddat verk eller omfattades av det s.k. katalogskyddet enligt 49 § upphovs-rättslagen.
- Även fråga om arbetstagaren brutit mot företagshemlighetslagen.

AD 39/15

- Verk?
  - ”Ifråga om databaser är kravet egenart uppfyllt om upphovsmannen genom urval eller sammanställning av de data som databasen innehåller har uttryckt sin kreativa kapacitet på ett egenartat sätt genom att göra fria och kreativa val och denne därmed har satt sin personliga prägel på databasen.”
  - Evrys databas baseras på programvara från Oracle.
  - ”De anpassningar av databasens struktur som Evry genomfört framstår för Arbetsdomstolen som konventionella och Evry kan inte härigenom sägas ha uttryckt sin kreativa kapacitet eller satt sin personliga prägel på kunddatabasens struktur.”

AD 39/15

- Omfattas kunddatabasen av skyddet i 49 § upphovsrättslagen?
  - ”Väsentlig investering” enligt artikel 7 i direktiv 96/9 och rättspraxis från EUD
  - Kunddatabasen omfattade omkring 200 kundposter, avseende främst kunder, tidigare kunder och möjliga kunder.
  - Totalt omkring 20 000 informationsposter, bl.a. om företagen och deras affärssystem, kontaktinformation och information om nuvarande och möjliga affärer.

AD 39/15

- Har M.K. gjort intrång i Evrys rätt enligt 49 § upphovsrättslagen?
- Har Xperitus gjort intrång i Evrys rätt?
  - ”En förutsättning för att Xperitus ska hållas ansvarigt för intrånget i Evrys rätt enligt upphovsrättslagen är att M.K. agerat på Xperitus **uppdrag, för dess räkning eller i vart fall att han agerat i tjänsten** som arbetstagare hos Xperitus.”

Framtiden

Att hålla utkik efter

- C-160/15, *GS Media*
- C-527/15, *Stichting Brein*
- C-484/14, *Mc Fadden*
- C-301/15, *Soulier and Doke*
- C-174/15, *Vereniging Openbare Bibliotheken*
- C-117/15, *Reha Training*
- C-275/15, *ITV Broadcasting and Others*
- C-470/14, *EGEDA*
- C-572/14, *Austro-Mechana*
- C-12/15, *Universal Music International Holding*
- Wikimedia (HD)

Tack!

Johan Axhamn

Doktorand i civilrätt Stockholm universitet

johan.axhamn@juridicum.su.se, tel: 070-768 44 33

Karin Cederlund

Advokat, Partner, Sandart&Partners Advokatbyrå

karin.cederlund@sandart.se, tel: 0702-70 67 80

Daniel Westman

Doktorand i rättsinformatik Stockholms universitet

daniel.westman@juridicum.su.se, tel: 0701-852 699

Rättsfall som inte behandlas

Följerättsersättning (C-41/14 - Christie's)

Artikel 1.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/84/EG av den 27 september 2001 om upphovsmannens rätt till ersättning vid vidareförsäljning av originalkonstverk (följerätt) ska tolkas så, att den inte hindrar att den som enligt nationell lagstiftning är ersättningskyldig för följerätten, oavsett om det är säljaren eller en person som är yrkesmässigt verksam på konstmarknaden och som deltar i transaktionen, **avtalar med vilken annan person som helst, inklusive köparen, att denna person slutgiltigt ska bära hela eller en del av kostnaden för följerätten**, förutsatt att upplägget inte påverkar de skyldigheter och det ansvar som åvilar den person som är ersättningskyldig gentemot upphovsmannen.